Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטט ערשיינט
דרייטאל וואכענטליך
מאנטאג, מיטוואך אונד פרייטאג
אונד קאסטט
פיר אסטעררייך-אונגארן
גאנציעהריג 8 גולדן אסטר. וועג.
האלביעהריג 4 גולדן אסטר. וועג.
פיערטעליעריג 2 גולדן אסטר. וועג.
פיר'ס אויסלאנד
גאנציעהריג 9 גולד. — קר. אן. וועג.
האלביעהריג 4 גולד. 50 קר. אן. וועג.
פיערטעליעריג 2 גולד. 25 קר. אן. וועג.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פראנליעמערירען.
אונד דער פראנליעמעראנט פערטען
בעזיגנאנג מיט דעם עסטאנגע דיעס
ערסטען בלאטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט.
ווייטצנער בולווארד נומ' 29.
וואהין מאן אויך דיא פראנליעמעראט-
אנטגעגען צו זענדען בעליעבע.

Nr. 100 זעכצעהנטער יאהרגאנג פעסט, פרייטאג ה אלול ה.תרמ"ד. Pest, den 29. August 1884

דער פראטעסטאנטישע קאנווענט.

„איך געהארע איינער קאנפעססיאן אז, וועלכע עבענזא אונגערעכט פערפאלגט אונד אינטערדריקט וואירדע, וויא היטט דיא יודען; איך בין פראטעס טאנט, אונד דיא 400 פראטעסטאנטישען זעעלזאר-גער, וועלכע נור דעסהאלב אין דען קערקער גע-שלעפפט וואירדען, ווייל דיא — פראטעסטאנטישע זעעלזארגער וואירען, דיא בלוטגעריכטע, דיא פאל-טער אונד דיא רייאלען. וועלכען מיינע קאנפעס סיאן אונד אינטער דיעזען אייך מיינע אהנען איס געוועטצט וואירען, ווערדען עס מיך גיע פערגעססען לאססען, דאס דער פראטעסטאנטע דיא הייליגע פפליכט האט, איבעראלל צו פערטהיידיגען אונד צו בעשיטצען, וויא אונדולדזאמקייט אונד אבעריגלייבע באהייט אונד דאסס איינע קאנפעססיאן אינשולדיג פערפאלגט.“ אן דיעזע שאנען וואירטע קארל אט-וויישס אונגערעכט אינס דאס מיטהיגע אונד אפ-פיגע אייפטרעטען דער פערזאממלונג דער אינגא-ריישען פראטעסטאנטען אינסבריגער קאנפעססיאן. דיא פיעלליכט עקלארונג דער הייסטער איינער דער ווייטגעסטען קאנפעססיאנען אינגארנס, דער איינשטיממיגע אונד לייטע בייפאלל, מיט דעם דיא פערזאממלונג (באנווענט) דאס פערדאממונגס אורטהייל אייגנאהם, איז פיעל צו ווייטגע אונד פיעל צו בעריישונגספאלל פיר דיא אונגאריש ידענהייט. אלס דאס ווייר אייס דאס אינגאריסס גיכט נאך אינמאל צוריקקאממען זאללען.

גיכט נור דאס בוא בייספיעל איזט אינטער-רעגנ, אייך דיא גוטע טהאט פינדעט נאכאהמער אונד ווענן דיעזע נאר אין זא גראסארטיגעס שטולץ אין זא אפפענער אונד עגשטערעגער ווייזע גע-שיעהט, וויא דאס אייפטרעטען דעס באנווענטעס, זא איזט עס מעהר אלס וואהרשיינליך, דאס דיעזע טהאט גיכט פערארזאכלט בלייבען, אנדערען נאכ-אהמונג פינדען ווייר. אין ערסטער ווייל בייא דען אנדערען פראטעסטאנטישען קאנפעססיאנען אים לאנדע, אונד וואהרשיינליך אייך בייא דער מאב-טיגמטען קאנפעססיאן אינגארנס בייא דען וא-טהאליקען. יא, ווייר באנגען שאן הייטע מיט בע-פרעדיגונג באנשטאטיגען, דאסס דאס אייפטע-טען דעס באנווענטעס איין דיא באטהאלישע פרעס סע שאן יעטצט ערגיבטערנד אינגעווירדט האט אונד האפפענטליך ווירד עס נאך נאכהאלטיגער אונד וואהלטהענדער איינווירקען.

דאס באטהאלישע בלאטט „מאדאר קראנא“ איינערט זיך נאמליך איבער דיא ערקלארונג דעס באנווענטעס אין פאלגענדער ווייזע: „דער אנטי-סעמיטישמוס מיסטע גיכט ערסט פאס באנווענט פערדאממט ווערדען, דא ער בעריישס דורך דען שטיפטער דער בריסטלבען רעליגיאן פערוארטהיילט וואירדען איזט. דענן דער זאטץ: „לעבע דייגען נאכס טען וויא דיך זעלבסט“ באגן אינמאגליך מיט דען פרינציפיען דעס אנטיסעמיטישמוס אין איינקלאנג געבראכט ווערען. דיא נאכסטע: אונד מענשענליעבע לעהרע דיא באטהאלישע קירכע זיטס נאהעגו צווייא וואהרטהייליגען: דעקס פערקונדעט דיא פאן דער באנגעל הערראב אונד פאנגט עס אין דער שולע אין דאס הערץ דער הערא-נאב סענדען גענעראציאן אייען: יע גראסער דער אינ-פלוס דיעזער רעליגיאן איזט, וועלכע רעליגיבען לעהרט. אומזאגעווישס ווירד דער אנטיסעמיטישמוס פער-שווינדען אונד גיבטס צוריקלאס סען, אלס איטעלען דונגס.“

דיעזע וואהרטע קלינגען וויא איינע ענטשולדי-גונג אונד וויא איינע פערזיכערונג, דאסס דאס בי-שפיעל, וועלכעס דער קאניגיגע גגעבען האט, אייך אין דען בייזען דער קאטהאלישען גייסטליכ-קייט („מאדאר קראנא“ ווירד פאן דיעזען ערזאהל-טען) טעפען איינדרוק געמאכט האבען, אונד אייך בעהעריגט ווערדען ווירד.

דען פראטעסטאנטען איינסבריגער קאנפעס-סיאן איזט פאסט אללען דער קאמפף מיט דען אינ-גארפיינדליכען עלעמענטען אין דען גאהדליכען קא-טהאטען דעס לאנדעס איבערלאסען. דער פאט-ריאטיסמוס דיעזער קאנפעססיאן איזט אלזא פיר דיא אינגאריש נאציאן פאן אינגעהייבער ווייכטיגקייט; דענן זיא האלט וואכע אן דען גרענצען, אונד אהרע אייפנאכע איזט עס, דיא אינגארפינדליכען בעשטרעבונגען, דען פאנסלאווישמוס צוריקצודראנגען, דיא פאהרהנדענען פאטריאטישען געפיהלע צו נאה-רען אונד דאס אינגארנטהום וואמאגליך צו פער-בריטען. דיא נאציאן ווייס אינר ווייהיגט דאס, אונד דארום האבען ווייר בעהיפטעט, דאס דיעזע פראטעסטאנטען אינע דער ווייכטיגסטען קאנפעססיאנען דעס לאנדעס זיא: דענן זיא בילדען אינע דער פעסטסטעלע ווילען דעס אינגארנ-טהומס. ווענן אללא דיעזע קאנפעססיאן דיא בעהייפ-טונג אייפשטעללט, דאס זיטדעם דער אנטיסעמי-טישמוס אייגעטייבט איזט, דער פאנסלאווישמוס אונד דער אינגארנאסס אין איהרען גגעגענען שטארקער אונד געפאהרליכער גגעוואהרען איזט דאס דער אנטי-סעמיטישמוס זיך אינבעראלל מיט דעם פאנסלאווישמוס פערבינדעט, וואהרם דער אינגאריש נאציאן אינע נייע גגפאהר ערשטעהט; ווענן דאס דיא פערטרעטער אינער קאנפעססיאן בעהיפטען, דע-רען פאטערלאנדסליעבע איבער אללע צווייפעל ערהאבען איזט, דאנן איזט עס אינמאגליך, דאס דיא נאציאן גיכט ערוואכע, דאס וויא דיא גגפאהרען אונד דיא שאנדע גיכט ערגעגען, וועלכע איהר דיא אנטיסעמיטישע בעוועגונג שאן גגעבראכט האט אונד נאך ברינגען ווירד. ווענן דיא גגעגען דיעזעלבע גיכט ענטשערען אייפטרעטען זאללטע. ווענן גיכטס פאר-אנדען איזט וויא דען אנטיסעמיטישמוס אין אינגארן אויס-אסטען לאנגטע, זא איזט עס דיעזע ערקלארונג, וועלכע דיא אינגארן צור אינגיכט בייג-גען אונד דעם אנטיסעמיטישמוס אינען טהעס שאפפ פערזעטצען מוס. דענן גיכט אייפקלארונג, גיכט גאכסטגלייבע, גיכט דיא רעליגיאן אונד גיכט דיא מאראל אונד מענשליכקייט אללין שפיע-בען גגעגען דען אנטיסעמיטישמוס, נין, דאס איז אייגענטע אינטערעסע דער אינגארישען נאציאן. דאס מאדיארענטהום ווירד דען אנטיסעמיטישמוס געשא-פפען. דאס ווירד דיא אינגארן צור בעזיגונג בריגגען, דאס ווירד דען אנטיסעמיטישמוס טאדטען, דאס שריבען ווירד דעס אייפטרעטען דעס קאנ-ווענטעס זאפיעל ווייכטיגקייט צו, אונד דאס לאנד-טען ווירד דעסען ערקלארונג אין פיר דאס אינגארישע ווידענטהום זעהר, זעהר פרייגיגעס ערגאיגנים.

דאס אייפטרעטען דער קאנפעססיאנען אלס זאלבע, האלטען ווייר פיר פיעל ווייכטיגער אונד ניטעלבער, אלס ווענן אינע קאפפערשאפפט, אדער זעלבסט אין טהייל דעס לאנדעס אין אינגען דען אנטיסעמיטישמוס ערקלארען מאכטע: דענן עס לאסט זיך גיכט לייגגען, דאס עס בזוהער דיא גייסטליכען אונד שוללעהרער וואהרען, וועלכע דען אנטיסעמיטישמוס פערבריייטען. דיעזע לאהס לעגען איזט נור דיא קאנפעססיאן, דיא הייפ-טער דער בעטרעפפענדען קירכע אים שטאנדע. דיא אנטיסעמיטישען לעהרער אונד זעעלזאהרגער ווערדען דאנן אונטווערער אהר אמט, אדער אהרען אנטיסעמיטישמוס גיעדערלעגען.

פאר איינער אהנלבען וואהל שטעהט דער גייגגיואהלטע אנטיסעמיטישע אבגעאערדגעטע וויא ראש. דיעזער איזט פראטעסטאנטישער זעעלזאר-גער אין אראשהאזא אונד איזט צוגלייך אלס אנטי-סעמיטישער אבגעאערדגעטער גגעוואהלט וואירדען. דיא אנטיסעמיטישען לעהרער זיין אבגעאערדגעטע, מאנ-דאט אדער זיין זעעלזאהרגעראמט גגיעדערלעגען מיססען. —

שקאנדאלע אים קראאטישען לאנדטאגע.

שטרמישע אייפטרטטע פפלעגען גיכט נור אים אינגארישען ריכסטאג פפרצקאממען, אייך אין דעם אינגלישען אונד פראנצאזישען פפארלאמענ-טע, גגעהט עס מאנכמאל ווילד אונד ליידענשאפפט-ליך צו. האסיגגעגע אבער ווארם דער קראאטישע לאנדטאג פפרגעסטערען עלעלעבען מיססע, שטעהט בייספיעללאן דא, אונד קאנן נור נאך עגגטייערע אין אינעם אירדענהויזע אירע אין אינעם ווייטהם הויזע פפארקאממען.

זא וויא עס אין אינגארן אינע פפארטיא גיכט, וועלכע גגעגען דען אויסגלייך מיט אסטערריך אנ-קאמפפפט (דיא אינגבהאנגגקריטס אדער אייסערסט לינקע-פפארטיא) זא גיכט עס אייך אינע פפארטיא אין קראאטיען, וועלכע איבער דען בעשטעהענדען אויסגלייך מיט אינגארן אינאייפרלוך שימפפפט, דיעזע פפארטיא אין דערען שפיטע דאוויר שטאר-טשעווטש שטעהט, מאכטע קראאטיען פפאן אינ-גארן גגאנץ לאזרייסען מאכטען, אין דער לעטצטען צייט האט אין קראאטיען דער ווילדעסטע האסס גגעגען אללעס וואס אינגארישש איזט פלאטצגגריפפפען, אונד דיעזע בעוועגונג איזט אויסגלייכלייך פפאן לאנד-טאג אויסגגאנגען, אין וועלכעם דאוויר שטאר-טשעווטש אונד דיגע פפארטיא וויא ווטהענדע אי-בער אינגארן אונד איבער דיא קראאטישע לאנד-טאגס-מאיארטאט, וועלכע זיך אין דען אויסגלייר האלט, לאזגיעהען. — יינגסטען מאנטאג הערלט שטארטשעווטש ווייעדער אינע רעדע אין וועלכער ער דיא מאיארטאט לייגגע, בעטרייגגע, דעבע, שוינדלער, דייבע, אינגארישע שקלאווען אונד לאנדעספערראטהער גגאנגטע. פראודעגט קרעס טטש ענטגאג אים וואהל צעהנמאל דאס ווארט, וואס יעראך גיכסט גגעטצט, דענן שטארטשעווטשס דאנגגערשטممע איבערטאגטע דיא פראודעגטע גלאקקע אונד ער שפראך אינאייפרלוך פפארט-ער וואללע זיך אויסשפעכען. זאגטע ער, דענן דער לאנדטאג ווירד שאן נאך איינגען טאגגען גגע-שלאפפען ווערדען. עס ענטשטאנד אין שרעקל-בער לארם, שטארטשעווטש וואללטע גיכט אויפ-האדען צו שטיפפען אונד דעס פראודעגטען בלייבע גיכטס אנדערעס איבריג אלס דיא וועטצטע צו שווינ-סען. — אין דער דיענסטאג-זיטצונג פפאסטע דער לאנדטאג דען בעשלוסס, שטארטשעווטש פפאן 4 שווינדען אונד גיבטס צוריקלאס סען, אלס איטעלען דונגס.

דיעזע וואהרטע קלינגען וויא אינע ענטשולדי-גונג אונד וויא אינע פערזיכערונג, דאסס דאס בי-שפיעל, וועלכעס דער קאניגיגע גגעגעבען האט, אייך אין דען בייזען דער קאטהאלישען גייסטליכ-קייט („מאדאר קראנא“ ווירד פאן דיעזען ערזאהל-טען) טעפען איינדרוק געמאכט האבען, אונד אייך בעהעריגט ווערדען ווירד.

דען פראטעסטאנטען איינסבריגער קאנפעס-סיאן איזט פאסט אללען דער קאמפף מיט דען אינ-גארפיינדליכען עלעמענטען אין דען גאהדליכען קא-טהאטען דעס לאנדעס איבערלאסען. דער פאט-ריאטיסמוס דיעזער קאנפעססיאן איזט אלזא פיר דיא אינגארישע נאציאן פאן אינגעהייבער ווייכטיגקייט; דענן זיא האלט וואכע אן דען גרענצען, אונד אהרע אייפנאכע איזט עס, דיא אינגארפינדליכען בעשטרעבונגען, דען פאנסלאווישמוס צוריקצודראנגען, דיא פאהרהנדענען פאטריאטישען געפיהלע צו נאה-רען אונד דאס אינגארנטהום וואמאגליך צו פער-בריטען. דיא נאציאן ווייס אינר ווייהיגט דאס, אונד דארום האבען ווייר בעהיפטעט, דאס דיעזע פראטעסטאנטען אינע דער ווייכטיגסטען קאנפעססיאנען דעס לאנדעס זיא: דענן זיא בילדען אינע דער פעסטסטעלע ווילען דעס אינגארנ-טהומס. ווענן אללא דיעזע קאנפעססיאן דיא בעהייפ-טונג אייפשטעללט, דאס זיטדעם דער אנטיסעמי-טישמוס אייגעטייבט איזט, דער פאנסלאווישמוס אונד דער אינגארנאסס אין איהרען גגעגענען שטארקער אונד גגעפאהרליכער גגעוואהרען איזט דאס דער אנטי-סעמיטישמוס זיך אינבעראלל מיט דעם פאנסלאווישמוס פערבינדעט, וואהרם דער אינגאריש נאציאן אינע נייע גגפאהר ערשטעהט; ווענן דאס דיא פערטרעטער אינער קאנפעססיאן בעהיפטען, דע-רען פאטערלאנדסליעבע איבער אללע צווייפעל ערהאבען איזט, דאנן איזט עס אינמאגליך, דאס דיא נאציאן גיכט ערוואכע, דאס וויא דיא גגפאהרען אונד דיא שאנדע גיכט ערגעגען, וועלכע איהר דיא אנטיסעמיטישע בעוועגונג שאן גגעבראכט האט אונד נאך בריגגען ווירד. ווענן דיא גגעגען דיעזעלבע גיכט ענטשערען אייפטרעטען זאללטע. ווענן גיכטס פאר-אנדען איזט וויא דען אנטיסעמיטישמוס אין אינגארן אויס-אסטען לאנגטע, זא איזט עס דיעזע ערקלארונג, וועלכע דיא אינגארן צור אינגיכט בייג-גען אונד דעם אנטיסעמיטישמוס אינען טהעס שאפפ פערזעטצען מוס. דענן גיכט אייפקלארונג, גיכט גאכסטגלייבע, גיכט דיא רעליגיאן אונד גיכט דיא מאראל אונד מענשליכקייט אללין שפיע-בען גגעגען דען אנטיסעמיטישמוס, נין, דאס איז אייגענטע אינטערעסע דער אינגארישען נאציאן. דאס מאדיארענטהום ווירד דען אנטיסעמיטישמוס געשא-פפען. דאס ווירד דיא אינגארן צור בעזיגונג בריגגען, דאס ווירד דען אנטיסעמיטישמוס טאדטען, דאס שריבען ווירד דעס אייפטרעטען דעס קאנ-ווענטעס זאפיעל ווייכטיגקייט צו, אונד דאס לאנד-טען ווירד דעסען ערקלארונג אין פיר דאס אינגארישע ווידענטהום זעהר, זעהר פרייגיגעס ערגאיגנים.

דאס אייפטרעטען דער קאנפעססיאנען אלס זאלבע, האלטען ווייר פיר פיעל ווייכטיגער אונד נטיעלבער, אלס ווענן אינע קאפפערשאפפט, אדער זעלבסט אין טהייל דעס לאנדעס אין אינגען דען אנטיסעמיטישמוס ערקלארען מאכטע: דענן עס לאסט זיך גיכט לייגגען, דאס עס בזוהער דיא גייסטליכען אונד שוללעהרער וואהרען, וועלכע דען אנטיסעמיטישמוס פערבריייטען. דיעזע לאהס לעגען איזט נור דיא קאנפעססיאן, דיא הייפ-טער דער בעטרעפפענדען קירכע אים שטאנדע. דיא אנטיסעמיטישען לעהרער אונד זעעלזאהרגער ווערדען דאנן אונטווערער אהר אמט, אדער אהרען אנטיסעמיטישמוס גיעדערלעגען.

פאר איינער אהנלבען וואהל שטעהט דער גייגגיואהלטע אנטיסעמיטישע אבגעאערדגעטע וויא ראש. דיעזער איזט פראטעסטאנטישער זעעלזאר-גער אין אראשהאזא אונד איזט צוגלייך אלס אנטי-סעמיטישער אבגעאערדגעטער גגעוואהלט וואירדען. דיא אנטיסעמיטישען לעהרער זיין אבגעאערדגעטע, מאנ-דאט אדער זיין זעעלזאהרגעראמט גגיעדערלעגען מיססען. —

שקאנדאלע אים קראאטישען לאנדטאגע.

שטרמישע אייפטרטטע פפלעגען גיכט נור אים אינגארישען ריכסטאג פפרצקאממען, אייך אין דעם אינגלישען אונד פראנצאזישען פפארלאמענ-טע, גגעהט עס מאנכמאל ווילד אונד ליידענשאפפט-ליך צו. האסיגגעגע אבער ווארם דער קראאטישע לאנדטאג פפרגעסטערען עלעלעבען מיססע, שטעהט בייספיעללאן דא, אונד קאנן נור נאך עגגטייערע אין אינעם אירדענהויזע אירע אין אינעם ווייטהם הויזע פפארקאממען.

זא וויא עס אין אינגארן אינע פפארטיא גיכט, וועלכע גגעגען דען אויסגלייך מיט אסטערריך אנ-קאמפפפט (דיא אינגבהאנגגקריטס אדער אייסערסט לינקע-פפארטיא) זא גיכט עס אייך אינע פפארטיא אין קראאטיען, וועלכע איבער דען בעשטעהענדען אויסגלייך מיט אינגארן אינאייפרלוך שימפפפט, דיעזע פפארטיא אין דערען שפיטע דאוויר שטאר-טשעווטש שטעהט, מאכטע קראאטיען פפאן אינ-גארן גגאנץ לאזרייסען מאכטען אין אין עלעכסטשטאנדיגעס קאניגריך דאוים מאכטען. אין דער לעטצטען צייט האט אין קראאטיען דער ווילדעסטע האסס גגעגען אללעס וואס אינגארישש איזט פלאטצגגריפפפען, אונד דיעזע בעוועגונג איזט אויסגלייכלייך פפאן לאנד-טאג אויסגגאנגען, אין וועלכעם דאוויר שטאר-טשעווטש אונד דיגע פפארטיא וויא ווטהענדע אי-בער אינגארן אונד איבער דיא קראאטישע לאנד-טאגס-מאיארטאט, וועלכע זיך אין דען אויסגלייר האלט, לאזגיעהען. — יינגסטען מאנטאג הערלט שטארטשעווטש ווייעדער אינע רעדע אין וועלכער ער דיא מאיארטאט לייגגע, בעטרייגגע, דעבע, שוינדלער, דייבע, אינגארישע שקלאווען אונד לאנדעספערראטהער גגאנגטע. פראודעגט קרעס טטש ענטגאג אים וואהל צעהנמאל דאס ווארט, וואס יעראך גיכסט גגעטצט, דענן שטארטשעווטשס דאנגגערשטممע איבערטאגטע דיא פראודעגטע גלאקקע אונד ער שפראך אינאייפרלוך פפארט-ער וואללע זיך אויסשפעכען. זאגטע ער, דענן דער לאנדטאג ווירד שאן נאך איינגען טאגגען גגע-שלאפפען ווערדען. עס ענטשטאנד אין שרעקל-בער לארם, שטארטשעווטש וואללטע גיכט אויפ-האדען צו שטיפפען אונד דעס פראודעגטען בלייבע גיכטס אנדערעס איבריג אלס דיא וועטצטע צו שווינ-סען. — אין דער דיענסטאג-זיטצונג פפאסטע דער לאנדטאג דען בעשלוסס, שטארטשעווטש פפאן 4

אויסגעזיכט ווערדע, זאָנדערן אום דען אויסלאַנדישען יודענפיינדען, אום דעם פאַססע, דיא דען קאָניג איבער זיינע יודענפיינדליכקייט אונגאַנזעבראַכען פאַרווירפט מאַכען, זאָנד אין דיא אייגען צו שטייען.

דענן — אונד דאס זאָלל היער בעזאָנדערס הערפאָרגעהאָבען ווערדען — דיא יודענפיינדליכען פערהרונגען אין דען ערסטען יאָהרהונדערטען דער אונגאַרישען געשיכטע, זינד זאַמטליך ענטוועדער פאַס פאַסטע ערצוואונגען וואָרדען, וויא ווער דאס אים גאַנצען קאַסטעל יעהען ווערדען, אָדער דער קאָניג נאַך דעם דראָנגען דער אויסלאַנדער נאַך, דענען דער פרייע אונגאַרישע יודע, איין דאַרן אים אויגע וואַר; דענן בייא איהנען צו הויזע, אַ. דאַ וואַר עס גאַנץ אנדערס; דא מוסטע דער יודע בעזאָנדערע שייערן צאַהלען. ער דורפטע נור אין דעם אים אנגעוויעזענען שמוטצינפטען שטאַדטהיילע (נעטטאָ) וואָהנען; ער מוסטע זיך דורך דאס טראָגען פאַן געוויסען פלעקען אַן דען קלייידערן באַראַנדערען אונד שאַנדען לאַסען; בעשאַפטיגען דורפטע ער זיך נור מיט דעם שאַכער, דיא פרעמדע דער אַפּעפּטע לייגען וויאַרען פאַר אים געשלאָסען, אונד וועגען עס דען הערען אַן געלד מאַנגעלטע, מאַנגעטען דיא (דיא יודען) געפליגדערט אונד אויסגעריבען ווערדען, ווענן דיא אינגען לאַסען יאָהרדען. מאַנגעטען דיא אייסגעזייטען אדער איינפאַר ערשלאָגען ווערדען. דער יודע וואַר דאַ געשאַנדען, פעראַכטעט, געהאַסט אונד מיט פיסען געטרעטען אונד דאס אַלעס אים גאַנטען — דער יעלעניאַ דער לייעבע? איזט עס איין יאָהרדער דאס דיעזע אייסלאַנדער, פאַן ווענ־כען אונגאַרן שטעפס וויסמעלטע, אייד דיער דיא לייבען דייטשאַליכען געבריינע איינגעפירט ווערען יאָהלטען. אונד דען עיזיליגען אונגאַרישען באַנע איז דיעזעס ווענ צו בע־איינפלוסען וויסען. אים יינגען אונגאַרן האַטטע יעדאַר דאס פאַסאַנגטהום נאַך קיינע פעסטען וואָרצעל געשלאָ־גען. אונד דיינע בלישטען: דיא אינדילדואַליטיט, האַבגיער, פערוויגענהייט אונד געוויסענלאָזיגקייט וואַרען דיעזעס לאַנדע נאַך גיטם געוויסס. דיא אונגאַרן ווילכסס אַמסט דורך צייטיא אַדרהונדערטע איז אונצאַהליגען בלישי־גען שלאַכטען געגען דען מאַהאַליזיסמוס נעהאַפּפט האַט־טען, וואַרען נאַך עי יינג איז אדער נייען הילליאַנ אים זיך אויר דערען שאַפטענוייטע אנגעאייגנעס צו האַבען. מיסטע עס דאַר צי בי אייראָפּאַ עלעבען. דאס דיא דייצעזיעלע. פאַן ווילכען פאַר איז איישלאַנד דיא שאַרלאָטכסען מיסטעטיגען נעדילדיג דיינגאַרן. פאַן דעם אונגאַרישען האַנגיג אונד דעפטען דייטע ווייא נעמיינע דיעבע. אונד מאַרדער בעדאַנ־דעלט, אונד מיטר אַלס הינדערטשטייגער פאַר דיעזען הייל־לינגען שוידען איז דיא אַלעלע נעשיכט וואַרדיג. אים איז־נאַרישען פאַלעלע וואַר דיא נאַפּטייזענדליכיט, ווייענגזעטצען צו שאַפען גיטם פאַרהאַנדען, בעזאָנדערס גיטם נעגען דיא אינדיווידוען דאַנאַרישען יודע, דיא מיט דען שאַמפּטאַר־וואַנדטען באַראַיען מיט אייגענוואַנדען אונד בייא דער עראַבעיטונג דעם לאַנדעס הילפען־וואַפּפ מיטגעראַפּפט אונד מיטגעפערלישטע דאַכען (וויא דאס איז דען עדסטען פאַסיטלען דעזער געשיכטע אייפפיריר עיצאַלט וואַר) יינגע טראַגעדיעס איז אדער־דער אנדערע דאַנג צו טאַפּפיגע פאַן אדער־דער אנדערע יודענפיינדליכען געזעטצען וויפעראַלפאַס־וואַר, זא נעגאַר דיעס, וויא נעגאַנס, דען אייסלאַנדישען דראַנגען צו לייעבע ערגטס וואַרען דיא גיטם געמיינט. דאַרער לאַסט עס זיך אייך ערלעהען, דאַס דיא יודענפיינדליכ־כען געזעטצען אין דען ערסטען אהרהונדערטען דער אונגאַרישען געשיכטע גיעמאַלס איינגעדראַלט ווען וואַרען, כו גיטם אייך אינגאַרנס טרעאַ־אין שוואַכער אונד אהנמאַכטיגער קאַנג געלאַנגטע, אונטער דעסטען רעגיערונג דאס לאַנד זא טיעף געזונקען וואַר. דאס דער פאַסטס עס יאָנגען דייטשען דעם לאַנגע אונד דעם דייכע בעפאַלען צו ערשטייליען, אונד דער מיט זיינער שוואַ־כען אירמעע אין דיא אינגלעגענהייטען אונגאַרנס צו מענגען. (פאָרטשעטצונג פאָלגט.)

פרענומעראַציאָנס-אינלאַדונג.

ווייר ערזוכען אונזערע געעהרטען פרענומעראַנטען, דערען פרענומעראַציאָנס-טערמין אם 1-טען סעפּטעמבער צו ענדע נעהט (וואס נאַנץ דייטליך אויף אויהרע „אדרעסס-שיליפּ“ אנגעצייגט איזט), אויהרע פרענומעראַציאָנ־צאָנען צו ערנייערן, דאמיט דיא פערזענדונג דער בלאַטטס קיינע שטאָרונג ערליידע.

ווייר ערזוכען אונזערע געעהרטען פרענומעראַנטען, דאס אונד פיינדע זיך מיט אויהרען צושטייטען נור דיא רעקט אן אונזערע רעדאַקציאָן צו ווענדען אונד דיא אדרעססע אימער דייטליך וויא פאָלגט אנצוגעבען:

יידישע פעסטער צייטונג

וואַטטענער בולוואַר נומער 29.

Jüdische Pester Zeitung

Waitzner-Boulevard Nr. 29, Budapest

געשעפטסבעריכט.

פעסטער-פרייז.

געטרייד-געשעפט. ווייצען וואַר געסטערן וועניג צו מאַרקטע געבראַכט. דער פערקויף וואַר גוט. 20000 מעטער־צענטנער וואַרדען פערקויפט.

ווייצען (נייע) טחיים- 100 מעטער 80.5 קילאָ 8.15 גולדען. 100 מעטערצענט. 79. קילאָ 8.15 גולדען — 100 מעטער-צענטנער 78,7 קילאָגראַם 8.15 גולדען. — 100 מעטער-צענטנער. 80. קילאָגראַם 8.15 גולדען.

פעסטער-בודאַפּעסטער (נייע) 100 מעטערצענט. 80. ק. 8.15 גולדען. — 100 מעטער-צענטנער 73.8 קילאָ 7.70 גולדען.

ווייסענבורגער (אלט) 100 מעטערצ. 77.5 קילאָ 8.20 גולדען.

כאַנאַטער 1100 מעטערצענט, 76, קילאָ 7.77½ גולד. —

נאַדראַנגאַרישער (נייא) 100 מעטערצ. 77.5 קילאָ 7.75 גולד. (אללעס פער 3 מאָנאַט.)

קאָרן 6,50—6,55 גולד.

גערסטע. —6.—7.60 גולד.

מיקוריזן 6,30 גולד.

האַפער (נייא) 5.50—6.25 גולד.

רעגן פער אינוסט-סעפּטעמבער ל״ז צו 12¾—12⅞ גולד.

פרעסבורגער שלאַכט פיעהמאַרקט. דער אייפטריעב איזט דעם פרעסבורגער פיעהמאַרקט פאַן 25-טען ד. מ. בעטריג 1700 שטיק. דאַהאַן וואַרען 1397 אונגאַרישע, 160 אַלגיישע אונד 163 דייטשע. דיא פייעזע וואַרען: אונגאַרישע 59—63,50 גולד. אַלגיישע 60—62,50 גולד. אונד דייטשע 60—64. גולדען. (אללעס פער 100 קילאָ.)

ווייגער פרייז.

שפּרינטס 27. — 27.25 גולדען פער 10000 ליטער פערצענט.

ווייגער שלאַכטפיעהמאַרקט.

דער אייפטריעב איזט דעם ווייגער שלאַכטפיעהמאַרקטע אם 25-טען ד. מ. בעטריג 2116 שטיק. דאַהאַן וואַרען: 467 אונגאַרישע, 1107 אַלגיישע אונד 542 דייטשע. דיא פייעזע שטעללטען זיך פער 100 קילאָגראַם: אונגאַרישע מאַסט־אָכסען 59 — 63. גולד. אַלגיישע 58 — 62. גולד. אונד דייטשע 54—64 גולד.

פערגאַנטוואָרטליכער רעדאַקטער: מאַקס סאַבאָלטשי.

קאָנקורז.

ביא דער נראַמאַראַדיער שטאַטסגעמיינדע איזט דיא שטעללע אייגעס משעבר זאַ־אַרט צו בעזעטצען, דער פאַר אַלעס אייגער דער פאַרצילכסטען בעל תפלות, שיחט זבורה, אונד בעל הקורה זיין מיס: אין מיהל ווירד בעפאַרצוגט אונד גערעכנט עס דעם בעטרעפפענדען צום נראַס־טען פאַרשטיילע. דיעזע שטעללע איזט פערבונגען מיט אייגעס יאָהרליכען געהאַלט פאַן 550 גולדען, פייער וואָהנונג, האַלבער שחיטה אונד זאַנסטיגען נעבענגעמאָלמענטען. רעפלעקטאַנטען, דיא מיט כשרות פאַן אונגאַראַנגטען האַבענדען גאַנץ אַרצטע זאַ וויא מיט בעליגען איבער העליגאַם זיטטליכעס פערהאַלטען, פערזעהען זיין מיסען, האַבען זיך בין כ״ד אלול דיעזעס יאָהרעס הב״עלי, דאס איזט בין צום 14-טען סעפּטעמבער בייא דעם אונטער־צייכנעטען פאַרשטאַנדע צו מעלדען אונד ווערדען צו אייגעס פּראַבעפאַרטראַג צוגעלאַסען. נור דעם אַרצעפּטערטען ווערדען דיא דייטשפּרעכען פערגיטעט.

נראַסיאַרדין, כ״ג אב תרט״ו לפ״ק.

יאָזעף בראַדי, פּראָזעס.

3—3

קאָנקורז.

אין דער דיעזיגען איזט. קולטוסגעמיינדע אויגן, בייא האַלטש, (אונגאַרן) איזט דיא שטעללע אייגעס שוחט זבורה, בעל תפלה, וקורא. דער צוגעלייד דיא בעפאַהיגונג בעזעטצט, שוידער בין צור 4-טען קלאַסטע צו אינטערריכטען, זאָאַר אדער לאַנגס־טענס בין צום קורז פ׳ בראשית צו בעזעטצען, אונגאַרישע אונד געפּרעטע לעהרער ווערדען בע־פאַרצוגט. דער יאָהרליכע געהאַלט איזט 200 גולד־פייע וואָהנונג, 2 קלאַפטער האַלץ, 150 גול. שחיטה, 150 גולדען לעהרער געהאַלט. נור דעם אַרצעפּטע־טען ווערדען דיא שפּעזען פערגיטעט. רעפלעקטאַנ־טען וואָללען אויהרע געזוכע, שול. אונד ראַבבינאַט־צייגנעסע אן דען קולטוס פאַרשטאַנד ריכטען.

אונגין, אים אויגוסט 1884.

1—3

קאָנקורז.

אין אינטערפּרעטיטער איזראַעליטישען קול־טוסגעמיינדע איזט מיט ר״ה חשון תרט״ה הבעל־דיא שטעללע אייגעס שוחט זבורה מיט דעם יאַה־רעסגעהאַלט פאַן 500 גולדען אַ. וו. פייער וואָהנונג אונד נעבענאינקינפטע צו בעזעטצען. בעווערבער וואָללען אויהרע אפּערטע יאַממט צייגנעסע פאַן אנערקאַנטען אַרטהאַראַקטער ראַבבינען לאַנגס־טענס בין ערב סוכות הב״ע אייגזענדען. אין טב־טיגער בעל תפלה וקורא קאַנן אויך אייגעס גאַ־סערען געהאַלט רעכען. דייטשפּזען ווערדען נור דעם אקצעפּטירטען פערגיטעט.

סאַטמאַר, תרמ״ה.

אדאָלף שפּיעגעל, פּראָזעס.

1—3

קאָנקורז.

דער אינטערפּרעטיטע ווכט איינען ערצע־הער צו פיער מונדען, וועלכער אין דער אונגאַר־שען, דייטשען אונד העבראַישען שפּראַכע, אין דען זעכס עלעמענטאַר־קלאַסטען אונד תנך אונד ריש־אינטערריכטען, קאַנן, אַהרליכער געהאַלט 160 פל׳ פייע שטאַציאָן אונד וואָטען.

1—2

Stein Leib, in Felsöbánya.

אנצייגע.

געפערטיגטע ביכהאַנדלונג עפּפּעהלט אויך דייך אפּאַרטיטעס לאַנגער אללער נאַטטיגען ספרים, טלית׳ים, תפילין, ציצית, מזוזות אונד מגילות. — ספרי תורות אלטע אונד נייא, מסיפרים, מומחים, נאַמענס. שופרות פעהלע־פייא פאַן 2,50 בין 5 גולד׳ דיא פיינסטען גאַלדטשניטערייען אויף פרכות, מענטעל-סטן, מכסה-שולחן, חופה, טפה, אי״ז וי״ז אתרוגים, מבחרים, לולבים והדסים, דירעקט פאַן דער קיעללע אין גראַסטער איסראַעל ענגראַם אי״ע ענדעטאַיר בעללינסט

M. Hirschler & Sohn

בוכהאַנדלונג, שטאַדט אם בערגעל נו׳ 1, וויען.

צוי אתרוגים-צוי אדרעסע אין טרייעסט: מ׳ הירשלער, קאַרזא נו׳ 18, טרייעסט. פערזענדונגען נעגען נאַכנאַהמע פאַלד אי״ בעללע.

וויכטיג פיר דווייפרווין.

איינער דער בעסטען אונד נישטערלעכסטען געגענשטאַנדע איזט אַהנע צווייפעל איינע נאַהמאַשינע. יעדע הויספרייא דיא נאָך ניכט אין דעם בעזיטען אייגעס אַ פלייסיגען גע־הולפען איזט, וויגיטס זיך וואָהל איינע אַלטע, אונד יעדע פּראַקטישע עקספּאַמען ווייד איינען אַלכען וואַנטש, ווענן אויהם דיעזער אויף איינע בעקוועמע אונד לייכטע אַרט אַן מאַ־לוד נעמאַכט וואַרד, ענדן עפּעזעלען. דיא בעסטע נאַה־מאַשינען ווער אַהנע צווייפעל דיא אַרינגאַל זינגער נאַהמאַשינען, דיא מיט־דער אויף אַלדען וועלטאויסשטעללונגען, צולעצט ווערדע אין אמסטערדאַם מיט דען ערסטען אונד האַכסטען עריגנ־פייעזע געקראָנט וואָרדען. אונד דיא אנערקאַנונג אַלדע פאַרצינג אין זיך פערייניגען. דיא זיך פאַן אייגער ווייכלוד פערפּפּלינגען נאַהמאַשינע עריואַשען לאַסען: דיא איז־מאַך אונד פאַלדע קאַנשטאַרדיג, דייטראַהפּ אונד נאַדען בייא לייכטער האַנדהאַבונג קאַרעקט אונד שאַן. אויסערדעם בע־שטעט זיך עדעס קייטער דיא אנגעהעלליכקייט, דאס ער אייגע מאַשינע גענען וואַכענטליכע אבנאַהלונג ערייכען קאַנן דיא הויפּטינדרעדאַנע דער אייגינאַל זינגער נאַהמאַשינען אם דעיטיגען פאַלאַטע בעפיגדעט זיך בייא נ. נייטלינגער, אין דער וואַטצענראַנסע 26 אונד בעפיגדעט זיך דאַס אייגע ליכט אויסוואַהל פאַן דען אייגאַנסטען האַנד־נאַהמאַשינען בין צו דען פיינסטען פאַרשען פאַר דען זיך בעפיעהט, וואַהרענד דיא אויסגעלעגטען נאַהמאַשינען נים נעגען פאַן דער אויסגעראַדגעלעכען לייסטונגפאַהיג־קייט, דורך וועלכע זיך דיעזע מאַשינען אויסצייכנען.

1—10

Eigenthümer Wittwe Frau M. REIS. Verantwortlicher Redacteur: MAX SZABOLCSI. Budapest, 1884. Druck von Sam. Márkus, Grosse-Kronengasse Nr. 28.

דעם אדמיראלס, ווילכע ווא פאלגט ליטעט: אללע בינעווישען בעפעסטיגונגען פערשטארט. דיא בינעזישען טרופפען זינד אויף דער פלוכט. קומפאל אונד מינגאל זינד אין אונזערען האנדען, ווי זינד דיא הערדען דער שטראממידינג.

אדמיראל קורבא, איין 57־אהריגער מאנן, איז אלס האכסט ענערגיש, קאלטבלוטיג אונד בעוואגנען בעקאנגט. אלס קאממאנדאנט אין טאנקינג, האט ער דאהע פעלדהערדען בעגאנגען עגנפאלטעס. דאס פערטיגען דער פלאטטע צו אחם, איז אנבערעגעגט.

צור טאגעסגעשיכטע.

איינע בעגעגנונג דעס קאיזערס פראנץ יאזעף מיט דעם קאיזער פאן רוסלאנד, איז הייטע בעריישט אלס געוויסס צו בעטראכטען; אונד צוואר ווירד דיעזע צוזאממענקונפט שאן אין דער נאכטען צוקונפט איף רוסס־פאלנישעס געבייטע שטאטט פינדען. דער צווייא קאיזער־בעגעגנונג ווירדען איף דער פעלדמארשאלל ערצהערצאג אלבערעכט אונד דער מינסטער דעס איסערן גראף קאלנאקי בייוואהנען, דער רוסס־שע קאיזער ווירד עבענפאללס פאן זיינעם רייסס־קאנצלער בעגלייטעט זיין. דיעזער אומשטאנד צייגט דארייף הין, דאס צווישען דען ביידען מאנארכען איבער האכסט ווי־כטיגע פאלי־טישע פראגע־נישע פערהאנדעלט ווערען ווירד. אונד דאס איזט אומזונסס־סער, דענן גלייך דארייף ווירד דער צאר מיט דעם קאיזער אין דייטשלאנד אונד דעם פרינסען ביסמארק צוזאממענקומען־פעפען. דיעזע דרייא־קאיזער־בעגעגנונג שיינט איינע פארבעטיגונג דער מאנארכען־בעגעגנונגען אין אישל אונד דער רייזע קאלנאקיס צו ביסמארק צו זיין. וואס אינטער דען דרייא גראפ־מאכטען פארגעהט, מיט וואס פיר פרעאיינגיסס דיא פאללגער באלד איבערראשט ווערדען זאללען, ווער קאנן דאס פאראיסזאגען!

נאך פעלען נעדערלאנען אונד דעמיטהיינגען דאס עגגלאנד ענדליך איף איינע זייגעס־פיר־דענאבריכס צו פערצייגען. אין איס דעם לאנגער דעם מאהדי איינגעטאפפענער קונדשאפט־טער מעלדעט נאמליך, דאס גענעראל גארדאן אם 11־טען איינגיסס גראפען זייג אבער דיא אייפשטאנדישען דאפאנגעטראגען האבען. ביא דיעזעם צוייא פיהרער דער אייפשטאנדישען גע־מארטעט ווערדען, דיא עקספעדיציאן, ווילכע ענגלאנד פאן ענגיפטען איס נאך כארטהום דעם גענעראל גארדאן צו הילפע ענטזונדעט, איזט ענדליך איף איסנעריסטעט, אונד וואשעלעי, איינער דער איסנעציינגעטעסטען ענגלישען ענגעראלע, בע־

שאנטער, דיא שולד אונד פערלאססען נאך אן דער טא־פעל זאס. דיא פערשאנד דען בלוק דעס נייזיגן פאפערס, אונד ער טראף דיא טיעפער אונד שמעצליכער אינס אינ־נערסטע הערץ, אלס דער אלטע בעאבזיכטיגט האטטע. דיא שאנד איף, צאג מיהוזאמא אן דער האנד מיט הונגס אין דען נארטען, אום זיך אן דער בריסט דער פיינדען איס־צו־ווייזען. —

סאבאסדאי וואר פאר איהר שאן אין דען נארטען געשטיר־מט. דיינע פולוע פלאגען, זיין קאפף גלוהעטע, זיינע בריסט דערהנעט זיך מאכטיג איס, אלס דייא דיא וועלט אין זיך אויסצוגעהמען. ער בערייטעט דיא ארמע איס אונד ריעף לוט: „דיא עזייגער, אונזאנדלבארער נאטט אונד אבראהאם געשפראכען. דער דיא דיך איאק פערקינדעט אונד יאקאב אפפענבארט האטט, דיא אין דייגעם עוויגען שטערנענזעמפעל, דען דיא דיר ווילכטט ערבייט. לאס מיך ניכט לאנגער הארען, פערגאנגע מיר איף דיא שווייפען דייגעס הייליגען פעמפעלס צו טרע־טען אונד עס לוט צו פערקינדען, דאס איך דיין האהער פרייסער בין."

איינע האנד בעריהרטע אין דייגעם אייגענבליקע דיא זיינגע; זיין נאטט וואורדע פאן אייגער מאנליכען שטימע גענאנגט. ער וואנדטע זיך אום, אונד ערקאנטע איינען דער נאטטע, איינען יונגען מאנן, נאמענס סאלאמאן פעכינא. דער דורך דייגע פרייא מיט דעם הייליגע ראנגעס פערוואנדט וואר. אבנליך קוימאנן, אונד אלס וואלכער מיטט איף דייזען דייזען בעגרייפפען, האטטע זיך פעכינא דאך שטעטס דען וויסענשאפטען זעהר ערגעבען געצייגט אונד וואר אלס גלעלערטער מאנן אנערקאנגט. ער האט דיא ווילטעגע קונטס

פינדעט זיך בעריטט אין קאירא, אום דאס אבער־קאממאנדא איבער דיא עקספעדיציאן צו איבער־נעהמען. —

פירסט ביסמארק האט ווידער איינמאל דיא וועלט איבערראשט: דייטשלאנד איזט אויף אינמאל צור קאלאניאל־מאכט אין אפרי־קא געווארדען. קלייגע אונד גראס באטאנגא אן דען אפפערן וועסט־אפרי־קאס, שטעהען זייט פאר־עסטערן אונטער דייטשער אבערהערשאפט.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (דער קאנגאן ארארד.) הייטע אום 5 אוהר מארגענס איזט זייגע מאיעסטאט דער קאנגאן אין אראד אנגעקאממען. דיא שטאדט האט דיא גראפארטגסטען פארבערייטונגען געמאכט, אום דען געליעבטען לאנדעספאטער ווירדיג צו עמפפאנגען. מראטען דער פרייהען מארגענשטערנע בעפאנדען זיך, וויא מאן אונס טעלעגראפירט, צעהנטויזענדע אין אונד פאר דעם אייגענבאהנהאף. דיא בעגייסטערונג ווילכע אויסבראך, אלס דער האפצוג לאנגזאם הערבאנקאם אונד זייגע מאיעסטאט דעמוטעלבען ענטשטיעג, איזט צו בעשרייבען אונמעגליך. אבער אללע פארשטעללונגען גראפאר־טיג ווארד דער איינציג דעס קאנגגס אין דער פעסטפלץ פארוויאללענדער, הייממעלשטירמענדער פרייד־ענשרייא עמפפאנג בעגלייטעט דען קאנג אבערראלל, דעסען וואגען מיט איינגס ווארהען בלומענוואלד אבערגישטעט ווארדע. זייגע מאיעסטאט פאהר גערادע נאך זאראלאק, אום דען מאנאוירען בייצוהאנען. אום 10 אוהם ווירד זייגע מאיעסטאט 22 דעפטאצאנען עמפפאנגען, נאכמיטטאג דיא נייטאנגישען גראפארטגען מיהللען אונד שפרייטספאליר־קען בעזוכען. דער קאנג איסערטע ווידערהאלט, וויא ערר אין דער בעגייסטערונג עמפפאנג פרייע.

* (ווייא קאנגג.) אין בריוק אן דער לייטהא, וויא אונזער קאנג בייגעסטערען פעלזוויל־טע, בעזוכטע זייגע מאיעסטעס איף דאס מיליטאר־שפיטאל. מיט ערעס איינצעלנען דער קראנקען אללאדאטען ווענדעלטע דער קאנג פרייגדליכע ווארטע, בייא דען שווערקראנקען פערוויילטע ער לאנגער, ערקונדיגטע זיך נאך דערען בעפינדען, אונד ריכטעטע אין דיעזעלבען וויארטע ווארטע דעס טראס־טעס. דער שפיטאלארצט, ווילכער דען קאנג אין דייא איינצעלנען ווייטע בעגלייטעטע, פהרטע זייגע מאיעסטאט פאר איינעס אבגעוואנדערטען ווייטע פאראבער, אהנע אין דענזעלבען הינגיינגעהען, איף בעפראגען דעס קאנגס, ערקלארטע דער

ערגעבנס, דאס וויסען מיט דעם לעבען צו פערייניגען. ער קאנטע ניכט נור אללע בעריהענדען האפען- אונד פריינ־פלאטצע אייאפאס, אללע האנדלסשראנען אונד שטאפ־פלפלאצע אייגענס, ער קאנגטע איף דיא אפלקער, דיא לאנדער, דיא ער נעזעהען; דיא קינסטע, דיא וויסענ־שאפטען, דיא דאס בלוהען; איהם וואר דיא שפא־נישע לייטעראטור גענוי בעקאנגט—זייגע אהנען שאממטען אויס שפאניען.— ער וואר פערטייט מיט דער בלוטהיג דעס איטאליענישען אונד דעס פראנצאזישען וויסענשאפטליכען גייסטעס; אבער איף דיא שאטצקאממערן דעס אייגענס האטטען זיך איהם אויפגעטהאן, אונד ענפטיג וווהיג זיך איהם צוגאנגליך גענאכט.

„סאבאסדאי," שפראך פעכינא פייערליך, „איך בין דיר אין גוטען אבזיכט גענאהנט, אונד האבע דייגע וואהרע פערנאממען, איזט עס דיין הייליגער ערנסט, וואהרהייט איף עדען צו לעבען, זא זאללסט דוא באלד פאר אללער וועלט דער אהנפערגעסטער זיין, אונד אלס זאלכער אנער־קאנגט ווערדען, וויא דוא ווינשעסט. איך קאממע ניכט אין מיינעס נאמען אללין, מיט דיר צו ריעדען, סאבאסדאי. דייגע אויפטרוגונגען אונד לעהרען האבען נאכפערעס אויפגעהען אונ־טער דער יודענשאפט גענאכט, אלס דיר פיעלליכט לייב איזט, זיא האבען דיר פיעל פיינדע צוגעצאגען, אבער דיא האבען דיר איף מאכטיגע פיינדע ערוואבען. דוא דיר בין יעטצט נאך אנגעקאנגט זינד. יא, יונגער סאבאס, עס ניכט אונטער דען יודען אייגע אנצאהל, אונד דוא איזט נערארע ניכט זא קלייגן, דוא נור נאך וואהרהייט שטרעבט, אונד דען נאטט אויפרייכטיג מאכט, דען דוא אלס דען נאטט דער נאנגען וועלט ערקענגט. ניכט נאך דען פאר־שריפטען

ארצט, דאס אין דייזעם רייטע דוא מיט שווערען אנשטאנדקעגדען קראנקהייטען בעהאפטעטען (בלאט־טערן, טיפוס אז. דגל.) אונטערגעבראכט זינד.—לאס־סען זיא מיך איך דייזען ארמען אייגען בעזוך אב־שטאטטען, זאגטע דער קאניג, וויארום זאללטע איך מיך פירכטען? — דיא אייגענגרונגען דעס ארצטעס גוטעטען ניכטס, זיינע מאיעסטאט בעגאב זיך אין דיא צעלטע אונד טראט אהנע שיא אין דאס בעטט יעדעס אייגעזאלגען קראנקען, איף דיער אבער־אלל טראסט שפענדענד. — אן דעמזעלבען טאגע רייזטע קאניג הומבערטא פאן איטאליען נאך בוסקא אם דיא — באלעראקראנקען צו בעזוכען. דיא איטא־ליענישען שטאדטע, וויא דיא באלעראא אויפגעטרע־טען איזט, האט יעדערמאן, דער עס נור טהון קאנגגס־טע, פעלראסטען אונד דער קאניג פאן איטאליען זוכט דאס באלעראקראנקען איף, אום איהנען טראסט צוצישפרעכען, אום דער אייגוואהנערשאפט מיטט אייגזפלאסטען. אייגעע באלעראקראנקע, דיא זיך נוכט אונשפשטאל איבערפיהרען וואללטען, האט דער קאניג אן איהרען פרייאטאיזאהנונגען בעוזכט. פיר ארמע קראנקע ליעס דער קאניג 10000 פראנגס צוריק, דאס זינד וואהרע קאניגליכע מאגנע. עכטע פאטער איהרעס פאלקעס.

* (דער גראסטע שטורם דיעזעס יאהרהונדערטס) ווירד אם 19־טען סעפטעמבער 1887 איבער דיא ערדע ערגעהען, זא האט עס דער בערהמטע אמעריקאנישע אסטראאם־וויגגעס, אויסגערעכנעט. דערזעלבע, ווילכער דען שטורם פאם 9־טען מארץ 1878 פינקטליך פאראויס־געזאגט האט (אם גענאגטען יאהרע זינד אין וויר־אמעריקא דיא שטאדטע גאנאוואדא, מאהאר אונד צאהלרייכע אנדערע ארטשאפטען דורך איינען שרעקליכען שטורם צערשטערט ווארדען) דען לעטצטען גראפען שטורם, דער אם 7־טען אקטאבער 1869 פאם אממטליכע וואלרוגען גייא־ענגלאנדס פערגיכטעטע, האט וויגגעס עבענפאללס פאראויסגעזאגט. דיעזער גלעלערטע האט בערעכ־נעט, דאס דיעזער שרעקליכע שטורמווינד, ווילכען דיא אסטראאמען „סאקסעביא־נאלע" נענגען, אן יעדעס 461־טען טאגע זיך ערגייגט, נאך וויגגען ווירד דיעזער שטורם אם 20־טען סעפטעמבער אם האפטגסטען טאבען, אונד אינטער גראפעם ערד־בעבען זיך פאן קאליפארניען נאך וויעסט־אייראפא פערבייטען. אם יאהרע 1884 ווערדען העפטיגע שטורמע ווייטהרגן, אם 20־טען אונד 23־טען סעפטעם־בער, אונד צווישען דעם 20־טען אונד 22־טען אק־טאבער. —

* (פערלינגע.) אין טשאקאיא איזט דיא פאכטערגאטטען פרייא יאהאנגא פיכס, געפ־טערן נאכטס פאן פיער קינדערן (3 מאדכען אונד

דער ראבבינען פערהרט, אונד אللין דיא תורה אין עהרען האלט. עס ניכט אייגן בונד, דעסען צוזוק איזט, דיא אللטען פאטרען אונד צערברעכען. דאס יודענטהום צו דעפאטירען אונד גיא צו צערברעכען. דוא שיינסט אונס דער מאגן צו זיין, דער דיעס אللעס פערמאג, אונד איף דיך איזט אונ־זער פרייטרוגען געפאللען, סאבאסדאי. דוא האסט איינען זעהר גראסען אנהאנג אונטער דער יוגענד. דייגע שللער פערעהרען דיך, דוא בזיט אים שטאנדע, איינען גראסען איינפלוס איף דיא אויסצוגיבען, אונד פערייניגסט מעהר מאכט אין דיר, אלס דוא אהנען קאנגגס. ווערדע דער רעפאראמאטאר דער יודען; שللעסט דיך אונס אן, אונד טייזענד עדלע מאנגער אן נאטאליען, פיליפיין, פאלאסטינא, נריעכענלאנד ווערדען דיר אנהאנגען אונד דיר דיא באהן עבנען."

„איך קענגע מיינע מאכט, סאלאמאן," פערזעטצטע סאבאסדאי שטאלץ לאכעלנד, „איך קענגע איף מיינע בעשטיממונג איף ערדען. קלאר איס מארגענראטהען נאלאנגע הייליגע אנשויאונג לייגט דאס צייל אפ מיר, זאגע דענען, דיא דיך נעזאנדט האבען, דאס מיינע שטונדע קאממען ווירד; שאן קיינען דיא קנאפפען, דיא דיא פרוכט געבארען ווערדען."

„עס איזט נאטהווענדיג, דאס דוא דיך ערסט מיט אונס פערשטאנדיגסט, סאבאסדאי," פרעגט דער קייסאמאן פאם, „ווי מיסטיג איבער פיעלעס ערסט אייגיג ווערדען, עהע דוא אפפענטליך אויפטרעטסט, אום דיך אللס דעפאר־מאטאר קונד צו געבען.

(פאר־זעטצונג פאللגט.)

ישצונגען איז דעם הייזע איסציש־ליעסען. ליט דער הייזע־רונג האט שטאר־טשעוויטש דאס רעכט פאר זיינער אויסשליעסונג זיך צו פערטהיידיגען. דיעזע געלעגענהייט ערגייפט שטאר־טשעוויטש, אז זיי־דער אין פיר־כטבאר־ער ווייז געגען דיא אונגארן אונד געגען דיא קראאטישע מאיאיטאט לאזוציע־הען, דער פראודענט ענטצעהט איהם דאס וואר־ט, וואהרזיך שטאר־טשעוויטש שייענד אנטוואר־טעט: „ערשלאגט מיך, איך ווערדע דאך שפרעכען אונד איר דיא וואהרהייט זאגען; איהר האבט איך פאן דען מאדיאר־ען אונס יאך שפאנגען לאסען, אונס פיר זיא, ווא דאס פיהע צו אלקקערן, איהר האבט דאס פאלק אויסגערוידט אונד דאס עלעגד קראא־צענס פערשלעדעט, איך דאנקע איך פיר דיא אונס־צייכנונג. דאס איהר מיך אויסשליעסעט, איך בע־טראכטע עס אלס עהרע, אונטער איך ניכט צו זטעגען פראודענט ענטצעהט שטאר־טשעוויטש ווייערער דאס וואר־ט. שטאר־טשעוויטש זעטצט זיך נייערער אונד זאגט: ווענן מאן מיך ניכט שפרעכען לאסט, ווערדע איך איהר קיינען אנדערן שפרעכען לאסען. דער פראודענט ווילל נאך איינע אב־שטאמונג פארגעהמען לאסען, אב שטאר־טשעוויטש אויסגעשלאסען ווערדע אדער ניכט. דאך דיא אב־שטאמונג איז אונאנגלך. דענן שטאר־טשעוויטש שרייט אונד ביילדט אונד שטאמפפט מיט דען פיסען ווא איין ווייטהענדער. דער פראודענט העבט דיא זטעגונג איך. שטאר־טשעוויטש בלייבט איך זייגעם פלאטצע אונד ריפט: „ווער קריאט דאס, דער כאממע הער? איך ווילל זעהען, ווער מיך הינאוס־אגען ווערד.“ דער 72־אהרינע באראן צמאטש נאהערט זיך שטאר־טשעוויטש, דיעזער שפרינגט איהם אן אונד פערזעטצט דעם גרייז מיט דער פוים־ט איינען שטאם אין דיא ברוסט, זא דאס ער ריכלינגס צוזאמענגשטירצט. עס ענטשטעהט איין שרעקליכער לארם, פיעלע אבגעהרדענטע פערלאסען דען זאאל. שטאר־טשעוויטש בלייבט איך דיעגם פלאטצע. נאך איינער פיערטעלשטונדע ערשיינען איך דען בעפעהל דעם פראודענטען[10] שענדארמען אונד מערערע פאליציי־מאנער אונד פארדערען שטאר־טשעוויטש איך, דען זאאל צו פערלאסען, שטאר־טשעוויטש ווייגערט זיך, דיעם צו טהון, וויל איך ער מיט געוואלט אים דעם זאאלע ענטפערנט ווידר. נאך דער אבפיהרונג שטאר־טשעוויטשס איבערגעהמען דיא אבגעהרדענען טיסקאן, פאליציי־מייסטער אונד טקאלטשיטש דיא זאאלע דער כראיאלמאכער, טיסקאן בעשטעפטע דען פראודענטען, דיאיקאיטש פערטהיידיגט דען פראודענטען, וויאפיר פאליציי־מייסטער איך דעמ־זעלבען צוגעהט אונד מיט ערהאבענער פיסט שרייט: „זיא פיינלינג, איך הייע איהנען איינע אהרפיינגע הערונג־טערי! ווענן זיא מוטה האבען, קאממען זיא אינס נעבעמצימער, דער פראודענט פערלאסען דיא טרייבונג דיא אב־געהרדנטען פערלאסען שייענד דען זאאל. אין דער נאכסטען זטעונג ווידערהאלען זיך דיא קראיאללע. טיסקאן אונד טקאלטשיטש מיסען מיט שעראהמען אויס דעם זאאלע מיט געוואלט הינסנעפהרט ווערדען, וואהרזיך דיא גאנצע שטאר־טשעוויטש־פארטיא לארמענד אונד שטעפענד דען זאאל פערלאסט.

זא בעראטהען אונטערע „לעבען קראאט־שען בריידער!“

דער פראנצאָזיש־בינגעוישע קריעג.

דער ערסטע בעריכט פאם פראנצאזישען אד־מיראל קוריבע איבער דען באמבארדירונג פאן פיטשי איזט אם 27־טען דיעזעס אין פאריז איינגע־טראפפען אונד דיעזער בעריכט לויטעט, ווא ווייר דאס פאראיסגעזעהען אונד אונזערע לעזער הויך איך פארבייטעט האבען, גאנץ אנדערס אלס דיא פאן נידיקטרטען ענגלישען בערכטע. לויט דער דעפעשע דעם אדמיראל קוריבע אן דען מיניסטער־פראודענטען, מיסען דיא פראנצאזישען קריעגסשיפפע, „ווערלבע זיך איך אפפענגע מעערע בעפאנדען דיא פרענסזישע קריעגספלאטטע אים אינער גערעכטען אונד זיכערען שטעללונג פערדראנגען. וואס גאר קיינע לויכטע איפאבע וואר. אין דען ערסטען שטונדען דעם קאמפפעס ווארען דיא בינגעזען אנד שיעדען אים פארטהיילע אונד עסטס געגען[5] אזהר נאכמיטטאגס צוגעטע זיך אינע פערוויהרונג אונטער דען בינגען, „ווערלבע אהרע שטעללונגען פערלעסען אונד דורעקט איך דיא פראנצאזישען קריעגסשיפפע צוא־לטען. (דיא בינגען האטטען בעפעהל זיך ניכט צו ריגען) דיא פראנצאזען לעסען זיא עראך ניכט הראנאממען, אונד באהרטען גיין גראס קריעגסשיפפע אונד[12] קלייגערע פאהרצייגע אין דען גרונד. מיט דען שיפפען איזט איך דיא מאנגשאפט אינטער־גאנגען. דיא פראנצאזען האטטען[6] טאדטע אונד[27] פערוואונדעטע. פאם אריזנאל אים וואהרדע דאנן מיט קריפפשען קאנאנען אין שרעקליכעס פייער־אפפענט, „ווערלבע ערדאך אן דען פראנצאזישען שיפפען קיינען שאדען אנריכטעטע, נאכדעם דיעזע דיא פרהער פאן דען בינגען אינגעגראבטען, גע־דעקטען שטעללונגען אינגאממען האבען.

שרייט: זיא פיינלינג, איך הייע איהנען איינע אהרפיינגע הערונג־טערי! ווענן זיא מוטה האבען, קאממען זיא אינס נעבעמצימער, דער פראודענט פערלאסען דיא טרייבונג דיא אב־געהרדנטען פערלאסען שייענד דען זאאל. אין דער נאכסטען זטעונג ווידערהאלען זיך דיא קראיאללע. טיסקאן אונד טקאלטשיטש מיסען מיט שעראהמען אויס דעם זאאלע מיט געוואלט הינסנעפהרט ווערדען, וואהרזיך דיא גאנצע שטאר־טשעוויטש־פארטיא לארמענד אונד שטעפענד דען זאאל פערלאסט.

זא בעראטהען אונטערע „לעבען קראאט־שען בריידער!“

דער פראנצאָזיש־בינגעוישע קריעג.

דער ערסטע בעריכט פאם פראנצאזישען אד־מיראל קוריבע איבער דען באמבארדירונג פאן פיטשי איזט אם 27־טען דיעזעס אין פאריז איינגע־טראפפען אונד דיעזער בעריכט לויטעט, ווא ווייר דאס פאראיסגעזעהען אונד אונזערע לעזער הויך איך פארבייטעט האבען, גאנץ אנדערס אלס דיא פאן נידיקטרטען ענגלישען בערכטע. לויט דער דעפעשע דעם אדמיראל קוריבע אן דען מיניסטער־פראודענטען, מיסען דיא פראנצאזישען קריעגסשיפפע „ווערלבע זיך איך אפפענגע מעערע בעפאנדען דיא פרענסזישע קריעגספלאטטע אים אינער גערעכטען אונד זיכערען שטעללונג פערדראנגען. וואס גאר קיינע לויכטע איפאבע וואר. אין דען ערסטען שטונדען דעם קאמפפעס ווארען דיא בינגעזען אנד שיעדען אים פארטהיילע אונד עסטס געגען[5] אזהר נאכמיטטאגס צוגעטע זיך אינע פערוויהרונג אונטער דען בינגען, „ווערלבע אהרע שטעללונגען פערלעסען אונד דורעקט איך דיא פראנצאזישען קריעגסשיפפע צוא־לטען. (דיא בינגען האטטען בעפעהל זיך ניכט צו ריגען) דיא פראנצאזען לעסען זיא עראך ניכט הראנאממען, אונד באהרטען גיין גראס קריעגסשיפפע אונד[12] קלייגערע פאהרצייגע אין דען גרונד. מיט דען שיפפען איזט איך דיא מאנגשאפט אינטער־גאנגען. דיא פראנצאזען האטטען[6] טאדטע אונד[27] פערוואונדעטע. פאם אריזנאל אים וואהרדע דאנן מיט קריפפשען קאנאנען אין שרעקליכעס פייער־אפפענט, „ווערלבע ערדאך אן דען פראנצאזישען שיפפען קיינען שאדען אנריכטעטע, נאכדעם דיעזע דיא פרהער פאן דען בינגען אינגעגראבטען, גע־דעקטען שטעללונגען אינגאממען האבען.

פאן הייר איס בעשאסען דיא פראנצאזען דאס ארזנאל, וועלבעס אבענדס 8 אוהר צו איינעם שטטהיפען פערוואנדעלט וואר. אין דער נאהע פאן פשי ערגעפט זיך דער געוואלטיגע, איינע האלבע מיילע בריטע מיניאטור אין דאס מעער. דיא מינדונג דיעזעס פלוסעס איזט נאך אין דער האנד דער בינגען, אן דען אפערן דער מינדונג בעפינדען זיך דיא פעסטונגען מינגאן אונד קימפאל, אונד דיא פראנצאזישע קריעגסמאכט ווירד נאך ערגנסטע אונד שווערע קאמפפע צו בעשטעהען האבען, בין זיא הערריין דער שטראם־מינדונג זיין ווירד. בין זיא דאס ניכט אזזא, איזט איהרע שטעללונג אין פיטשי קיינען איינגעבליק געזיכערט אונד איזט איממער גראפען געפאהרען אויסגעזעטצט.

אויס דער בינגעוישען האפענשטארט קאנטאן, (וא איינגעגליך דיא ענגלאנדער אונד ניכט דיא בינגעוען דיא הערען זינד) וואהרדען דער פראנצא־זישע קאמזול אונד דיא פראנצאזישען קריפפליטע פערוואונט, דיעזע פליכטעטען זיך נאך האגנ־קאנג. דיא גראסע בריטטליכע קוריבע פאן קאנטאן וואהרדע פאן דעם בינגעוישען פאבעל אובערפאללען, דיא בריטטליכען בושאפע אונד מיסאנארע פערליי־סען אייליגסט דיא שטאדט.

אהנע דאס איינע קריעגס־קלאהרונג שטאטט־געפינדען האטטע. אויס דער קריעג אין העללען פלאממען אויסגעבראכען. דיא בינגעוען געהען דא־ראן שאנקונג דען פראנצאזען ווידער צו עגטרייס־סען. דיא שווארצען פלאגגען (בינגעוישע טריפפען אין טאנקינג) זינד אין דאס פאן דען פראנצא־זען ערבערטע גבייטע מאדעדער אונד פליי־דעריד איינגעפאללען. פראנצאזישע זאלדא־טען אייליגען דען בעוואהנגערען צו הילפע אונד בראכטען דען שווארצען פלאגגען איינע שווערע נידערלאגע בייא אונד דראנגטען זיא אויס געבוי־גע צוריק.

דיא לעטצטען דעפעשען דעם אדמיראלס קוריבע בריינגען פאלגענדע פיר דיא פראנצאזען פריידיג נאכריכטען:

דיא אפעראציאנען געגען מינגאן זינד בעגענדעט. דיא בינגעזישען בע־פעסטיגונגען זינד צערשמאטט, אללע אהרע קאנאנען אונ־בריוכבאר גמאכט זאבען בעגונגען ווידר דען אנגריפ איף דיא פעסטונג קימפאל.[12] שטונדען שפאטער מעלדעטע דער אדמיראל פאל־גענדעס: דיא הייסבעפעסטיגונגען פאן קימפאל זינד צערשטארט. אים לויפ דעם אבענדס ווערדען וואהרשיינליך איך אללע אבריגען צערשטארט זיין.[8] שטונדען שפאטער קאם דיא לעטצטע דעפעשע

פאָלליעטאָן.

דיא אָפּפער דער כאבאלא.

רוסטאָרישער ראָמאן אויס דעם 17־טען יאהרהונדערט.

(38־טע פאָרטזעטצונג.)

„דיא וואהרסט מיין בעסטער שילער, כאבאכאי, איך האבע דיך געליעבט, וויא קיינען, אונד וואר שטאלץ אויף דיך; יידעדס מאל מיר אבער ערצאהלטע, דאס דיא נכסם האלטעסט פאן דען געלערטען אונד הייליגען שיפפען אונדערע פאטער, יידעדס דיא פאן דעם תלמוד מיט פע־אכטונג געשפראכען האסט, זייט ענער צייט איזט מיין שטאלץ איף דיך צו שאנדען געוואָרדען, אונד איך שאמע מיך, דיין לעהרער געווען צו זיין.“

כאבאכאי צאג דיא בריוען פינסטער צוזאמען, אונד פערזעטצטע מיט איפפאהרענדער העפטיגקייט:

„ווייל איך פיעל נוטץ אונד שאנע לערנען אין פיי־הער יונגען פאן אייך ערהאלטען, כאבאכ באבאכאסט, זא הילט איך פיר אייגען העללען קאפף, פיר אייגע פאקעל, ווילכע בעשטיממט איזט, אין דער נאכט דעם אירשהוים צו לייכטען. איך וואר איין קינד אלס איך פאן אייך עגטלאפפען וואורדע; דענן וואס איך שאפפע נע־לערנט, קאם מיר ניכט אויס מעגשענמונג, דער נאלדענע שלינסעל צו דער האהרהיילינסען וויסענשאפט וואורדע מיר ניכט אין אייער שולע גערייכט; איין האהרער וואר עס, דער מיך עליגנטעטע. דען שאנסטען וואהן, הינגיכט־ליך אייערער, פאהם איך מיט אינס לעבען הערבעי, אונד האבע איהן בעוואהרט ביז צו דיעזער שטונדע, כאבאכ באבאכאסט, וואָ איהר איהן מיר מיט געוואלט עגטרייסט. ניכט מיט דעם נייטטען בלידען האבע איך צו פערקערען, וואס קאנגטע איהם דיא פאקעל העלפען, דיא איך איהם אנצינדען מאכטע, ער ווירדע איהרטע שיין דאך ניכט זעהען. אונד זיך נור אן איהרער פלאממע פערברענגען, ע־ר שפארט מיר דעשהאלב יעדע ווייטערע ערזעטצונג איבער מיינע לעהרע. נעשטיס איהר איך צו בעראטהיילן, וואס פיר איין נייטס מיינע לעהרע דורכווירפט, וואהלאן זא מיטט איך אונטער מיינע שילער.“

„דיא ענטקאממטטס מיר ניכט מיט דען דאכאהרענ־דען איינגעגנגען דיינגלינגע יונגלינגע שאלצטע. מאנטס דיא מעהר שילער האבען, אלס יעמאלס איינער איין לעה־רער אונטערע פאלקס אין דיעזער שטאדט, מאנטס דיא שטאלץ איף דיעזע ערגבנים זיין: איין בעוויז פיר דיא וואהרהייט דיינער לעהרע לייגט דאריין ניכט. דאס נייע איזט עס. דאס אונגעוואהנטע, דאס איינערדענטליכע, איינגעשטיקט מיט דער פלייסמערדען פאכט דיינער רעדע. דאס איזט עס, וואס דיר צוהאיר פערשאפפט. מיט צוויי־א וואָרטען וועלל איך צייגען, ווער דיא בייזע. פערזייטטט דיא דיא מינדליכען איבערלייפערונגען, זא בייזע דיא איין קאראר, פערזייטטט דיא דיא שיפפליכע איינלעגונג דער תורה, זא בייזע דיא איין כאבאכאיסאער.“

כאבאכאי וועזוגלטע דיא פאדבע, זיין איינע גלי־הענטע צאנגע.

„וואהרליך, וואהרליך, איך זאגע אייך!“ הייע ער מיט בעגעגנען לייפפען, „איהר זאללט עס באלד אין פאללפטער וואהרהייט ערפאהרען, ווער איך בין. איינפע־וויילען נור דאס, ערהווירדיגער כאבאכ? האבע איהר נע

פאן איינער מוטטער אללער נאטטליכען אונד מענשליכען ווייסענשאפטען נעהאָרט, דיא מאן קאבאלא ענגנט; פאטט פיריכטע איך, איהר ווייסט ניכט דאפאן, עס שפעהט מאנ־כעם דאפאן אים תלמוד, אבער ניכט אללעס, פיעל מיע־פעעס לייגנט אין איהר פעסט פערגראבען, וואס נאך קיינער אינערער עהרהווירדיגען פאטער ערשאפפפ, וואס אבער פאר דען פראפהעטען דעם אלטען פאלקס שטאנד, אלס אין לייכטענדע שפרינגבריינגען וויסען לעבענס־וואסטרס, אויס דעם דיא אללעס פאלקע שפענדעטען. אויס דיעזעס בריינגען האבע איך אייך נעשאפפפ, ער נעיעס דיינע לייכטקיינללע אינבער מיך אונד ערפרישט מיך, ער פלעגט אין מיינע האנד, דאס איך דאמיט אויזאבע וואשע אונד ערקוויקע. איהר, ווייזער מאנן, מאפפט אים דונקעלן, איהר האבט דען לעבענסבריינגען ניט געפונדען, ווערדעט איהן ניט פינדען, אונד ווענן ער אייך אין דיא האנד פלייסען מאכטע, איהר ווירדעט דיינע נאטטליכע קראפט ניכט ערקענגען, ענדערן איהן אויף דיא שטראסע פער־שטעהן, דיא מאן קאבאלא ענגנט פערלייר.“

נאך דיעזען וואָרטען צוגעהט דיך דער יונגלינג ראש אונד נינג אויס דער האללע מיט שטאלצען, ערהיטיכט־נעבוישנדען שריטטען דיא איין יונגער, דיך דיינער ווירדע וואהל בעוואוסטער קאנג. איהם פאלגטע אונפערהאלטן דער ביישאלל דער מיטטען אנזעהענדען, אונד נור דיא גע־לעהרטען דאבבינען פליטטערטען פריינדליכע וואָרטע צו־זאממען. אייך דאווד דאנגעס וואס פאלל טיעפען מיטטטהם דיינגס דאפאן נעהענדען שווייגענדיגע נאך, דאנן שטריי־טע זיין שטעצאללער בליק ניכט אהנע דען אויסדרוק אייגנס שטללען פאן הייר איס בעשאסען דיא פראנצאזען אד־דזענאל, וועלבעס אבענדס 8 אוהר צו איינעם שטטהיפען פערוואנדעלט וואר. אין דער נאהע פאן פשי ערגעפט זיך דער געוואלטיגע, איינע האלבע מיילע בריטע מיניאטור אין דאס מעער. דיא מינדונג דיעזעס פלוסעס איזט נאך אין דער האנד דער בינגען, אן דען אפערן דער מינדונג בעפינדען זיך דיא פעסטונגען מינגאן אונד קימפאל, אונד דיא פראנצאזישע קריעגסמאכט ווירד נאך ערגנסטע אונד שווערע קאמפפע צו בעשטעהען האבען, בין זיא הערריין דער שטראם־מינדונג זיין ווירד. בין זיא דאס ניכט אזזא, איזט איהרע שטעללונג אין פיטשי קיינען איינגעבליק געזיכערט אונד איזט איממער גראפען געפאהרען אויסגעזעטצט.

אויס דער בינגעוישען האפענשטארט קאנטאן, (וא איינגעגליך דיא ענגלאנדער אונד ניכט דיא בינגעוען דיא הערען זינד) וואהרדען דער פראנצא־זישע קאמזול אונד דיא פראנצאזישען קריפפליטע פערוואונט, דיעזע פליכטעטען זיך נאך האגנ־קאנג. דיא גראסע בריטטליכע קוריבע פאן קאנטאן וואהרדע פאן דעם בינגעוישען פאבעל אובערפאללען, דיא בריטטליכען בושאפע אונד מיסאנארע פערליי־סען אייליגסט דיא שטאדט.

אהנע דאס איינע קריעגס־קלאהרונג שטאטט־געפינדען האטטע. אויס דער קריעג אין העללען פלאממען אויסגעבראכען. דיא בינגעוען געהען דא־ראן שאנקונג דען פראנצאזען ווידער צו עגטרייס־סען. דיא שווארצען פלאגגען (בינגעוישע טריפפען אין טאנקינג) זינד אין דאס פאן דען פראנצא־זען ערבערטע גבייטע מאדעדער אונד פליי־דעריד איינגעפאללען. פראנצאזישע זאלדא־טען אייליגען דען בעוואהנגערען צו הילפע אונד בראכטען דען שווארצען פלאגגען איינע שווערע נידערלאגע בייא אונד דראנגטען זיא אויס געבוי־גע צוריק.

דיא לעטצטען דעפעשען דעם אדמיראלס קוריבע בריינגען פאלגענדע פיר דיא פראנצאזען פריידיג נאכריכטען:

דיא אָפּעראציאָנען געגען מינגאן זינד בעגענדעט. דיא בינגעזישען בע־פעסטיגונגען זינד צערשמאטט, אללע אהרע קאנאנען אונ־בריוכבאר גמאכט זאבען בעגונגען ווידר דען אנגריפ איף דיא פעסטונג קימפאל. 12 שטונדען שפאטער מעלדעטע דער אדמיראל פאל־גענדעס: דיא הייסבעפעסטיגונגען פאן קימפאל זינד צערשטארט. אים לויפ דעם אבענדס ווערדען וואהרשיינליך איך אללע אבריגען צערשטארט זיין.[8] שטונדען שפאטער קאם דיא לעטצטע דעפעשע